SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 171. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 5, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТИ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1992. Ч. 171. РІК XCIX.

ЗВІЛЬНЯЮТЬ ОФІЦЕРІВ-УКРАЇНЦІВ

Севастопіль (УНІАР). — Тут у вівторок, 1-го вересня, за наказом адмірала Ігоря Касатонова та командира гелікоптерного полку військово-повітряних сил Чорноморської фльоти полковника Сергія Сича звільнено з посади помічника начальника штабу майора Анатолія Капіноса, який очолює місцеву організацію Спілки офіцерів України. Готуються списки на звільнення інших офіцерів гарнізону, розташованого в селищі Кача поблизу Севастополя. Наказ про звільнення надійшов після того, як качинська Спілка офіцерів виступила проти переслідування українських військовослужбовців та оприлюднила факт перегону з Качі в Росію (до селища Анали) чотирьох гелікоптерів Мі-8 і п'ятьох — Мі-14, а також виступили з вимогою не призначати адмірала І. Касатонова на посаду командуючого Об'єднаною Чорноморською фльотою України й Росії.

Як уже інформовано, коли міністер оборони Росії Ґрачов наказав офіцерам Чорноморської фльоти не підкорятися наказам міністра оборони України, керівництво військово-морських сил України розцінило цей факт, як демонстрацію сили з боку Росії. До Чорноморського вищого військово-морського училища, де виник конфлікт, прибуло понад 500 офіцерів. Проте їх заспокоїв представник Президента Росії Сергей Шахрай, порадивши накази міністра оборони України виконувати, оскільки вони перебувають на території України.

Кримське відділення Спілки офіцерів України ухвалило заяву до Президента України Леоніда Кравчука, голови Верховної Ради Івана Плюща, міністра оборони Костянтина Морозова з приводу конфлікту в Севастополі. У заяві пояснюється, що, підбурюваний адміралом Касатоновим, начальник училища контр-адмірал Денисенков не дозволив працювати в училищі комісії міністерства оборони України, за що міністер К. Морозов звільнив його з посади. Денисенков відмовився виконати наказ українського міністра. „Севастопільське вище військово-морське училище ім. Нахімова, — сказано в заяві Кримського відділення Спілки офіцерів України, — не входить до складу Чорноморської фльоти, не підпорядковане міністерству оборони Росії і знаходиться на території суверенної держави України". З огляду на це офіцери цілком підтримують і схвалюють дії міністра оборони України Костянтина Морозова.

Києво-Могилянській Академії передано аґенди й майно діяспорної УММАН

Київ, Україна (УММАН). — Члени і Президія Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук — УММАН, покликаної до життя декретом Президента і Уряду УНРеспубліки в 1938-992 на чужині.

З уваги на те, що Києво-Могилянська Академія відновляє свою працю в столиці України в 1992 році, Президія УММАН уважала, що її місія закінчена і що немає потреби дуплікувати працю Академії на чужині. В зв'язку з цим вона повернула свій урядовий мандат із 1938 року Президентові і Урядові України 24-го серпня 1992 року та передала свої агенди і майно відновленій Києво-Могилянській Академії в столиці України.

Відповідні церемонії акту передачі відбулися в Маріїнському палаці (— повернення мандату УНР із 1938 року) та в старому корпусі Києво-Могилянської Академії (— передача аґенд і майна УММАН з років 1938-1992). В обох випадках Президент УММАН професор Ярослав Рудницький з Канади не тільки доконав акту передач, але висловив побажання і рекомендації Президії УММАН щодо майбутнього К.-М. Академії, а саме:

1). Привернути в назві Академії прізвище Івана Мазепи, так як воно вживалося — побіч Петра Могили — в 18 столітті і теж у 20-му столітті в діяспорі;

2). Перейняти автоматично „асоційовані" товариства і організації з УММАН в організаційну схему Києво-Могилянської Академії;

3). Включити організаційно членів УММАН у членство К-М. Академії.

При цій нагоді проф. Я. Рудницький передав Президентові України Л.М. Кравчукові меморандум у справі вшанування пам'яті Володимира Б. Антоновича організацією наукового кабінету його імени у Києві.

В церемонії передачі аґенд і майна УММАН виступали крім ректора В. Брюховецького з словом почесний член УММАН проф. О.Г. Ситенко, та дійсний член УММАН Я. І. Дзира, обидва з Києва.

РОСІЯ НЕ СПІШИТЬ ПОВЕРТАТИ ЯПОНІЇ КУРИЛЬСЬКІ ОСТРОВИ

Москва. — Кореспондент ґазети „Ню Йорк Таймс" Стівен Ерланґер повідомляє, що президент Росії Боріс Єльцин висловив незадоволення тиском, який продовжує чинити на нього Японія, вимагаючи повернути їй чотири острови Курильської групи. Після зустрічі Б. Єльцина з міністром закордонних справ Японії Мітіо Ватанабе представники російського уряду заявили, що Єльцин має „12 різних варіянтів урегулювання територіяльної суперечки, але японці зайняли тверду позицію і не схильні до компромісів".

Від 13-го до 16-го вересня Б. Єльцин проведе в Токіо переговори з прем'єр-міністром Японії Кіїті Міядзавою. Зміст пропозицій Єльцина досі не вияснений. Росія хотіла б дістати японські капітали для економіки Далекого Сходу і Східнього Сибіру, але Японія погоджується піти на це лише після того, як Москва визнає її суверенне право на чотири південні острови Курильської групи.

Торік в Японії з офіційною візитою побував президент колишнього Совєтського Союзу Міхаїл Ґорбачов. Його поїздка набула широкого розголосу із-за суперечки за острови. Тепер в Токіо збирається Єльцин і шум піднявся ще більший, ніж торік за Ґорбачова. Хоч Єльцин, прийшовши до влади, обіцяв вирішити суперечку щодо островів, навряд чи він наважиться передати ці землі японцям, побоюючись зростання патріотичних і націоналістичних настроїв у суспільстві і, зокрема, в російському парляменті.

Міністер закордонних справ Японії Мітіо Ватанабе вважає, що в результаті його візити в Росію він зміг „ясно довести до президента Єльцина" позицію Токіо напередодні майбутньої зустрічі на вершинах. „З цієї точки зору ліпше, що моя візита відбулася, ніж якщо б її не було", — заявив він у Москві в інтерв'ю групі японських журналістів, які супроводжували його. Щодо зауваження російського президента про спроби чинити тиск на Росію у зв'язку з територіяльною проблемою, міністер зауважив, що Токіо „збавить тон" своїх вимог про „негайне повернення північних територій".

В УКРАЇНІ СТРАЙКУЮТЬ ПРАЦІВНИКИ ЗАЛІЗНИЦЬ, ЛЕТОВИЩ І ШАХТ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 2-го вересня, розпочали страйк працівники київських летовищ у Бориспoлі і Жулянах, а також залізниць Київ-пасажирський і Дарниця. Не працюють і інші летовища в Україні, зокрема міст: Дніпропетровського, Миколаєва, Донецького, Луганського, Сєвєродонецького, Маріюполя, Симферополя, Одеси, Львова, Рівного, Запоріжжя, Харкова від третьої год. по полудні 2-го вересня. Припинили працю залізниці в Козятині, Жмеринці, Полтаві, Львові, Кременчузі, Шевченківському, Котовському, Вінниці, Конотопі, Знам'янці, Ромнах (Сумської обл.), Дніпропетровському.

Консультативна рада Вільних профспілок України повідомила, що від 10 години ранку 2-го вересня розпочали страйк шахти в містах Первомайське, Красноармєйське, Вугледар, Павлоград, Червоноград, Єнакієво, Макіївка, Нововолинське.

Об'єднання „Донецьковугілля" покищо не страйкує, окрім шахти „Південнодонбаська-1", де за рішенням загальних зборів з 3-го вересня припинено відвантаження продукції. Голова виконавчого бюра Незалежної профспілки Донецького Микола Волинко заявив, що до страйку треба було готуватися старанніше і висувати широкі, кардинальні вимоги. Незалежна профспілка гірників (НПГ) Донецького вважає, що Президентові України Леонідові Кравчукові треба взяти на себе відповідальність за економічні реформи в республіці, або зрезиґнувати зі своєї посади.

Учасники страйку вимагають підвищення заробітної платні та надання ряду пільг. Зокрема шахтарі домагаються посилення екологічної безпеки і охорони праці в шахтах.

Урядова комісія вела тривалі переговори з Консультативною радою Вільних профспілок, до якої увійшли: представники Незалежної профспілки гірників (НПГ), профспілка „Асоціяція льотного складу цивільної авіяції", профспілка інженерно-технічних авіяційних підприємств, Українська федерація профспілки авіяційних диспетчерів, Вільна профспілка водіїв залізниць України. Урядову комісію очолили міністер промисловости Гладуш і міністер транспорту Климуш. Вони підкреслюють, що протягом шести тижнів напружених переговорів урядова комісія вживала всі заходи для якомога повного задоволення вимог Консультативної Ради представників незалежних профспілок України, але досягти конструктивної згоди не вдалося. Необґрунтовані вимоги щодо підвищення заробітної платні і надання додаткових пільг потребують більйонових сум, яких у бюджеті України немає. Рада пред

(Закінчення на стор. 3)

З'явилася інформаційна біржа

Харків (УНІАР). — Тут 15-го серпня на останніх торгах Українсько-Сибірської біржі ввели цікаву новинку. Усі бажаючі продати якусь інформацію, якщо вони навіть і не є членами брокерських фірм чи не мають брокерських контор і місць, допускаються на авкціон. Стартова ціна інформації покищо 10-50 карбованців. Найвища ціна, за яку на останніх торгах продано одну з інформацій — 250 карбованців.

Харківський банк „Добродій" почав використовувати в розрахунках з клієнтами електонно-грошову систему. Для отримання електронної картки необхідно внести вклад не менше як 5,000 карбованців. Для будь-якого розрахунку вистачає 10-15 секунд.

Республіканці радикалізуються

Київ (УНІАР). — Тут 1-го вересня провід Української Республіканської партії розповсюдив свою ухвалу, у якій сказано: „В Україні створилася складна ситуація. Частина Верховної Ради бльокує спроби Президента вводити до Кабінету Міністрів нових, проґресивних, мислячих людей, що особливо яскраво виявилося при безрезультатному триразовому голосуванні за кандидатуру на посаду міністра юстиції.

Українська Республіканська партія завжди принципово і критично ставилася до сьогоднішнього складу Верховної Ради України, послідовно відстоюючи ідею формування парляменту на багатопартійній основі, що забезпечувало б відповідальність депутатів не лише перед виборцями, але й перед політичною партією, що їх висунула. Найбільш реально цього можна досягти шляхом прийняття Конституції України, в якій було б узаконено двопалатну структуру парляменту та закону про вибори на багатопартійній основі. Тоді Верховна Рада, згідно із міжнародними юридичними нормами, буде зобов'язана оголосити безстрокові вибори до нового парляменту України.

Враховуючи потребу в консолідації усіх демократичних сил, Українська Республіканська партія не відкидає і другого шляху — збирання трьох мільйонів підписів для проведення референдуму щодо дострокового припинення повноважень Верховної Ради. Та оскільки референдум може відбутися не раніше серпня 1993 року, вважаємо такий шлях довготривалим і неґарантованим. Провід УРП ухвалив: домагатися ство-

(Закінчення на стор. 4)

Нікараґуа просить ЗСА відновити фінансову допомогу

Манаґуа. — У вівторок, 1-го вересня, на узбережжя Нікараґуа налетіло могутнє цунамі, (великі хвилі) викликане землетрусом в Тихому океані. У висліді цієї стихійної біди постраждала значна частина території країни. Президент Нікараґуа Віолета Чаморро, виступаючи з радійовим зверненням до народу, закликала З'єднані Стейти надати термінову допомогу її державі.

Хвилі висотою від 10 до 15 метрів вздовж берегової лінії від порту Корінто на півночі країни до Сан-Гуандель-Норте на півдні руйнували готелі, риболовецькі хати, відносили далеко в море човни і невеликі кораблі. До 60 осіб загинуло, до 100 пропали безвісти.

У зв'язку з цим питання про фінансову допомогу ЗСА для Нікараґуа набуває особливого значення. Відомо, що З'єднані Стейти на весні цього року припинили виплачувати для Нікараґуа 104 міл. дол. допомоги після того, як сенатор-республіканець від стейту Північна Каролайна Джессі Гелмс у своєму протесті вказав, що сандіністи продовжують впливати на політику Віолети Чаморро. Зокрема, Гелмс звернув увагу на те, що відомі сандіністи до цього часу займають високі пости в армії і поліції, а уряд не виявляє ніякого бажання повернути законним власникам маєтки, конфісковані в роки правління сандіністів. Багато діячів з оточення Віолети Чаморро також критикували зусилля сандіністів в армії і поліції.

Білий дім прийняв рішення післати в Нікараґуа делеґацію, щоб на місці перевірити справедливість звинувачень сенатора Гелмса. Намагаючись досягнути компромісу і дістати від ЗСА 731 міл дол. в рамках дворічної допомогової програми, прем'єр-міністер Нікараґуа Антоніє Лакайо оголосив у середу, 2-го вересня, про намір уряду компенсувати власникам втрату їхньої маєтности, реквізованої сандіністами. Колишнім власникам обіцяно безплатні цінні папери державних підприємств, котрі підлягають приватизації.

В АМЕРИЦІ

НИЩІВНІ ПІДРАХУНКИ гураґану „Ендрю" на нафтогазову індустрію в Мехіканській затоці є значно більшими, як уважалося, а це на думку спостерігачів економічної ситуації тільки підтверджує попередні міркування про те, що ціни природнього газу та нафти в наступних кількох тижнях збільшаться. Служба керівництва копалинами у Вашинґтоні, яка реґулює продукування енерґетики в державних водах заявила, що 13 плятформ з буровим обладнанням у прибережних водах Люїзіяни були перевернутими під час гураґану, а 100 інших були сильно пошкоджені. Директор згаданої служби, Скатт Сівелл заявив, що досі понесено коло 100 міл. дол. втрат, а це не включає затримки продукції та постачання через нафтопроводи.

ПРИБУТОК ПЕРЕСІЧНОГО американського громадянина у 1991 році був нижчим від інфляції, вперше за останніх дев'ять років. Таке зіставлення подав Департамент торгівлі, підкреслюючи при тому, що прибутки зросли тільки на 2.4 відсотка у порівнянні з інфляцією, яка зросла на 4.4 відсотка. На думку економіста Пола Ґетмана, з Реґіональної фінансової спілки у Вест Честері, Пенсильванія „ця ситуація дуже добре віддзеркалює положення, в якому знаходиться пересічний громадянин". З одного боку його болюче тиснуть зростаючі податки та високі ціни охорони здоров'я, а з другого дуже незначні підвишки заробітної платні". Саме ця неспроможність зарібку йти впарі з інфляцією, на думку багатьох аналітиків буде цією економічною статистикою, що її вповні використають демократи в цьому виборчому році.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВЕЛИКУ державну допомогу потерпілим від гураґану „Ендрю", яку проголосив особисто президент Джордж Буш, будучи на Фльориді, то на думку місцевих властей, підприємців і економістів потрібно багато років, щоби відбудувати цю пошкоджену частину повіту Дейд. Найбільше часу буде потрібно для відбудови житлових приміщень, електричної, водної та телефонічної систем, як також потрібних доріг для торговельних підприємств.

У ВІВТОРОК, 1-ГО ВЕРЕСНЯ російська делеґація зустрілася з представниками Департаменту сільського господардства ЗСА, щоби договоритися про купівлю американської пшениці. В складі російської делеґації є директор об'єднання „Експортхлєб" Олег Климов. На думку сільськогосподарських експертів ЗСА, всі 12 республік колишнього СССР будуть імпортувати приблизно 24 міл. тонн збіжжя, а сама Росія потребує між 10 та 20 міл. тонн. Тому, що в ЗСА цього року буде добрий урожай, то американські фармери, на думку офіційних чинників радо погодяться на продаж збіжжя Росії.

ТИСЯЧІ ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЗАКРИТТІ ЮМПЗ-92

Іменування гетьманських скобів/вірлиць

„Вовча Тропа", Іст Четгем, Н. Й. (О.К.). — Заключні дні Ювілейної Пластової Міжкрайової Зустрічі з приводу 80-річчя пластової організації були виїмково багатолюдні і зібрали понад тисячу пластунів та тисячі гостей — батьків пластової молоді і українського громадянства із тих, що не поїхали в тому часі на відзначування першої річниці незалежної української держави до Києва. Цю першу радісну річницю святкували разом із 80-річчям Пласту на ЮМПЗ-92 в останніх трьох днях — 21, 22 і 23-го серпня.

П'ятниця, 21-го серпня, після закінчення спортових змагань відзначилася прегарним виступом всієї пластової молоді, який вивели усі пластунки і пластуни після лише двох годин проб під проводом відповідальних за цю частину пл. сен. Зені Брожини і пл. сен. Оксани Кордуби. Цей привіт Україні із рушниками та у відповідних до моменту вишиваних сорочках викликав святковий настрій численної публіки та пластунів-глядачів. Поодинокі виступи груп чи одиниць на тому вечорі пісні і танку були виконані юнацтвом та одним старшим пластуном, а окремо вибрана судейська комісія проголосила переможцями юнаків і юначок із 31-го та 38-го куренів юнацтва з Пассейку з танцювальної групи Роми Приймии-Богачевської, що в нагороду дістали 200 дол. і право виступити на „Союзівці". Друге місце і 100 дол. здобули два юнаки із 7-го куреня в Чикаґо, також члени тамошньої танцювальної групи п.н. „Громовиця".

Усім виступам юнацтва приглядалися члени пластових проводів, а почесними гостями були о. УАПЦеркви Іван Куліш з Гадсону і представник Відділу УККА в Олбані Степан Наболотний.

Запізнені через рух на шляхах прибули голова постійної місії України до ООН почесний амбасадор Віктор Батюк з дружиною і внуком. Вони прибули на запрошення Крайової Пластової Старшини і амбасадор В. Батюк виголосив на закінчення привітальне слово до пластунів від себе та президента України з нагоди цієї подвійної річниці.

Достойні гості з української місії при ООН були відтак на спільній скромній таборовій вечері з представниками проводу ЮМПЗ і Пласту, а в кінці на новацькому вогнику в таборі, де з приємністю прислухувались пісням новацтва, їхнім виступам і розповіді „сестрички" пл. сен. Людмили Дармограй. І тут почесний амбасадор України сказав до дітей коротке тепле привітання.

(Закінчення на стор. 3)

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Вотервліт, Н.Й. — Школа Українознавства у Вотервліт, Н.Й., приймає записи дітей на шкільний рік 1992-1993. Після молебня о год. 9:30 ранку у Церкві св. Миколая у Вотервліт відбудуться у церковній залі записи дітей на навчання релігії, до садочка і до суботньої школи. Зокрема заохочується записувати дітей, що ще не цілком добре говорять українською мовою. Інформації про суботню школу можна набути у директора школи д-ра інж. Юрія Ґели. Тел. (413) 445-7358, або у голови Батьківського комітету пана Ярослава Тисяка (518) 286-0795. Про вписи до садочка просимо звертатися до Д. Пасінеллі (618) 272-0554. Про вписи на англомовне релігійне навчання просимо сконтактуватися із С. Чуґтою (518) 279-3547.

У СВІТІ

ЄРУСАЛИМСЬКА ГАЗЕТА „Ґаарец" повідомила, що ЗСА і Ізраїль домовилися про розміщення американських набоїв на території Ізраїля. Загальна вартість тих набоїв становитиме 200 міл. дол. Домовленість є вигідна для обох сторін: Ізраїль матиме можливість закупити частину набоїв за низькою ціною, оскільки уникне витрат на перевезення, а для ЗСА угода вигідна тим, що набої зберігатимуться в реґіоні, де весь час існує небезпека воєнної конфронтації.

В СЕРЕДУ, 2-ГО ВЕРЕСНЯ, в містечку Анін поблизу Варшави вбито колишнього польського державного діяча Петра Ярошевича і його дружину Ірену. На тілі вбитого виявлено сліди жорстоких катувань. В роки Другої світової війни П. Ярошевич був генералом Війська Польського і воював з гітлерівцями на боці Червоної армії. Після війни займав високі пости в державі і партії. До 1980 року очолював Раду міністрів Польщі. В 1981 році П. Ярошевича разом з іншими колишніми керівниками країни було вигнано з рядів Польської Об'єднаної робітничої партії.

У ВІВТОРОК, 1-ГО ВЕРЕСНЯ, в автомобільному випадку на дорозі від Праги до Брно дістав тяжкі поранення колишній голова Федеральних Зборів Чехо-Словаччини Александер Дубчек. Лікарі побоюються, що всі їхні зусилля виявляться даремними, оскільки тілесні ушкодження є фатальними.

ПЕРШИЙ ПОЄДИНОК між Робертом Фішером, який повернувся в шаховий спорт після 20-річної перерви, і Борісом Спаським, ґросмайстром з Франції, закінчився перемогою Роберта Фішера, який грав білими. Змагання відбуваються в юґославському курортному містечку Светі Стефан в Адріятичному морі.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 3-го вересня 13.133 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

337,525.54

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Праці — кінець відпочинку

Це одне з 10-ти так званих леґальних свят, які існують тільки в Америці. Днем Праці в Европі було Перше травня — це було ще за існування Другого Інтернаціоналу, в якому гуртувалися соціял-демократичні партії, дійсні, а не ті фальшивки, які виреклися компромітуючої фірми ,,комуністична" і називали себе ,,соціялістична", насправді залишившись вірною анахронічному марксизмові. Російський комунізм скомпромітував багато гарних речей. Він скомпромітував слово ,,товариш", скомпромітував теж слово ,,союз" на Сході Европи, бо люди зразу думають про Совєтський Союз. І скомпромітував 1-ше травня, в якому робітничий світ маніфестував своє існування походами з музиками, мирно і згідливо. Але 1-ше травня в СССР був показом збройної сили совєтської імперії — і добре сталося, що День Праці в Америці не мав нічого спільного з тією московською трагікомедією.

Зчасом практика надала Дневі Праці ще інше значення: межового стовпа між літнім відпочинком та осінньо-зимовим сезоном праці. День Праці припадає на вересень — це календарний перший місяць осени. Осінню закінчуються шкільні ферії і тому у цьому ніби робітничому святі батьки приготовляють своїх дітей на поворот до школи.

Автори американського календаря з його ,,леґальними святами" так мудро склали його, щоб це світське свято становило разом три дні.

День Праці має рацію існування в Америці, яка є країною бизнесу, але й країною найбільших можливостей для кожного, який тільки має ініціятиву і охочий до праці. Наші земляки в Україні не знають американської дійсности. Вони не знають, що тут і мільйонери мають амбіцію брати активну участь у громадському чи політично-державному житті, не задля ще більшого збагачування себе, а тому, що це така атмосфера, а якій не можна ,,нічого не робити". Законний термін для отримування ,,пенсії" від соціяльного забезпечення є 60 років. Дехто тужить за цією кабалістичною цифрою ,,60", але бувають раз-у-раз конфлікти між працівниками, які, скінчивши 59 років, прагнуть далі працювати і залишитися працедавцем, який на це не погоджується. Є теж два підходи американських працедавців: одні волікоть мати у своїй установі чи підприємстві людей молодих, — інші воліють досвідчених фахівців, до яких можна мати довір'я і з якими працедавець привик працювати. Але, мабуть, більше правди за тими, які проповідують гасло — не заступати молодим освіченим людям шляху до праці, до здобування засобів життя для себе і своєї родини.

Українці, американські громадяни, вросли вже в цей ґрунт настільки, що для нас кожне з отих десяти леґальних свят річ самозрозуміла: наприклад, День Подяки — урочисте родинне свято для кожного американця і ми в той день складаємо подяку Господеві за те, що дав кожному з нас і що дозволив дожити до 24-го серпня і 1-го грудня 1991 року. І в День Праці кожний і кожна з нас знає, що треба шанувати людей, які розуміють, що без праці нема творчого життя.

При кожній нагоді, наші думки завжди, звернені на Україну. За тих кілька місяців, які минули від референдуму, перероблено вже масу речей необхідних у будові держави з тієї пустки, яка була рік тому. Слава Богу, тепер уже нема там таких ентузіястів, які вважали, що держава постане сама від себе. Слава Богу, що нема вже там таких звеличників свободи, які казали ,,Тепер воля — мені вільно критикувати й нічого не робити". Прославляймо працю, без якої нема життя. Працю у всіх ділянках — організації, в економіці, культурі, торгівлі і промислі, у всьому тому, що потрібне і конечне молодій державі.

ПРОДОВЖ ОСТАННІХ кількох років американське шкільництво постійно є критиковане з усіх сторін, почавши від батьків дітвори, до науковців і знавців освітнього діла, не кажучи вже про думки закордонних освітніх фахівців. Беручи все це під увагу, а в першу чергу наслідки цієї існуючої системи, відповідальні за це чинники вирішили шукати доріг виходу з існуючих лябіринтів. Тому, що всі проблеми є найбільш видними у таких великих і різнолюдних осередках, як Лос Анджелес, Дітройт, Чикаґо, Ню Йорк то Шкільна рада цього останнього міста вирішила в цьому шкільному 1992/93 році увести щось зовсім нового — створити окремі школи для учнів які є нездібні працювати в існуючій системі та які в той сам час є небезпечними для інших учнів і учителів. Одначе вже є критики цієї майбутньої спроби, які кричать несправедливість, сепаратизм і расизм.

Д-р Омелян Бей

ЧИ ЗАХОРОНИМО ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

З проголошенням самостійности відчувається приємний подих державности. Окремі особи, як і кожна газета, щиро стурбовані територіяльними вимогами сусідів. Сьогодні оборона Криму — явище може припізнене. В 1954—1990 роках, еміґрація згаяла час на концепції, що мали лиш посереднє відношення до зберігання державности. Зараз Україна складає іспит: бути їй великою державою, чи лишитися пасинком. Здає вона теж іспит із історично-вбудованої доброзичливости і наївности.

У 1954 році, коли Крим передали Україні, крім моєї статті у газеті ,,Наша Держава", позитивні відгуки дали, як мені здається, лише угрупування УГВР і ліва УРДП. Інші пресові органи обійшли цю подію апатично або навіть неприхильно.

З 1987 року звільнені дисиденти почали порушувати питання відновлення зруйнованої в 1941 році автономії для кримських татар, хоч така автономія була вже недоречною у 1920 роках. Маючи відносну більшість лише у пригірських районах, татари могли (чи можуть) вимагати лиш однієї автономної округи на базі Бахчисарайського району і прилеглих до нього місць суцільного поселення. Як тоді, так і тепер Кримська АССР (як теж і Карельська АССР) — наскрізь штучні утвори.

Відносно Криму уряд УССР виявив дивовижну апатію. Замість стимулювати іміґрацію населення із переселених районів Західньої і Центральної України, Уряд залишив справу Криму йти ,,самопасом". Якщо, для прикладу, таку перлину дістала б Польща, вона швидко спрямувала б сюди осадників і ксьондзів — остою польського патріотизму, чи навіть шовінізму. Відносно польського шовінізму, Тадеуш Нowаковський у статті ,,Польонія семпер фіделіс" (,,Шпіґель", 13-го червня 1983 р.) пише: ,,Ще будучи дитиною, я дізнався у церкві, що Мати Божа говорить тільки по-польськи, а по смерті прусаки не підуть до неба. Підуть жиди й цигани, але не прусаки".

Київський комуністичний уряд попередніх десятиліть не виробив плянів переселити в Крим недозатруднені елементи західніх районів України. Зрештою, у погоні за ,,довгим карбованцем", наші люди ще сьогодні еміґрують на далекий Схід чи випрошують викликів до Америки, хоч на півдні України шукають робітників і платять їм ,,довгі карбованці"! І так, як уряд УССР не мав стійкої політики перерозподілу продуктивних сил, не мають її і теперішні демократичні воєводи, що часто-густо дбають радше про своє вивищення, ніж про економічне зростання країни. Може б їм варта повчитись у казахів. Як повідомляє газета ,,Нюз фром Юкрейн" (ч. 4/1992 р.), Казахстан договорюється із Китаєм переселити частину казахів із Сінкіянґу в Казахську ССР. Приціл ясний: скріпити рідко заселену територію і добитись 50 відсоткової рати корінного населення.

Українська еміґрація теж не виробила концепції опанування півдня України, і на мою думку, згаяла час на не завжди хосенну критику совєтів. Без сумніву, певні підготовчі роботи щодо Криму, Донбасу чи Басарабії таки можна було провести. Я був заскочений тим, що багато з наших еміґрантів уважає згадані вгорі території напівукраїнськими, або й неукраїнськими. В крайовій пресі були згадки, що галичани обзивають наддніпрянців ,,москалями", і для деяких з них Дніпропетровське лежить у ...Росії! Маючи апатію з одного боку, а недоброзичливість з другого, чи треба дивуватись, що росіяни висунули вимоги до Криму, а румуни — до Буковини й Басарабії?

Можливо, що Крим таки залишиться при Україні, але якою ціною нервів і неспокою? От ще один приклад непорозуміння. Яку відповідь дав уряд УССР Румунії на її вимогу віддати ,,загарбані" Сталіном Буковину і Ізмаїльщину? Чому ж ,,викручувався сіном"? Невже забракло арґументів? Поперше, Буковину одержала Австрія у 1774 році. Її відступила Австрії Туреччина. Подруге, лише центральні райони Басарабії були частиною Молдавії — сателіта Туреччини. Ізмаїльщина (Буджак) до 1812 року була інтеґральною частиною Туреччини. Тоді ж, за Букарештським миром, ціла Басарабія перейшла до Росії. Тому теоретично ані Росія, ані Україна румунських земель не загарбували. Потретє, в січні 1918 року Румунія, скориставши з повільности Центральної Ради, підступом захопила Басарабію. Таким чином, в 1940 році Сталін начебто правомірно вимагав звороту Басарабії, бо СССР, як спадкоємець Росії, ніколи не визнав згаданої анексії.

Відносно Криму, Центральна Рада, вірна концепції ,,мир без анексій і контрибуцій", добровільно зреклася свого права наслідства на Кримський півострів. Історично, ми завжди зрікались: переможні полки Хмельницького будували Україну лише до річки Случа; степи не заорювали і не заселювали. Цю роботу мусіла виконати цариця Катерина. Ось чому сучасний південь України незадовільно забезпечений українським елементом (Очевидно ми тут не кажемо про виморення голодом цілих сіл у прокляті роки 1932—1933).

Київські дипломати повинні б знати краще історію України. Але я сумніваюся чи серед них є такі особистості, що вміють мислити категоріями збереження національної субстанції.

Роман С. Голіят

РУЇНА УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ У ПОЛЬЩІ

Stanisław Krycinski. Cerkwie w Bieszczadach. Warszawa 1992, 69 st.

У вступі до повищої ілюстрованої статті, де знаходиться мапа, на якій автор зазначує місцевості, де були церкви, він каже, що ці церкви від віків були невід'ємним елементом краєвиду південносхідньої Польщі. Їх неповторна архітектура, творена в поєднанні Сходу зі Заходом, належить до найцікавіщих явищ у европейській культурі.

Крицінський твердить, що специфічною ціхою Східньої Церкви було бажання збудувати святиню майже в кожному селі. Завдяки тому, постали сотні невеликих церков, звичайно дерев'яних, які збудували місцеві майстри. Кожна з них, була оригінальним твором сільського будівництва.

Автор звертає увагу на його завдання представити список церков з терену колишньої перемиської дієцезії, а докладніше з частини цієї дієцезії, яка є у сучасних границях Польщі. Він займається цим простором тому, що на ньому під час воєнних дій доконано найбільші знищення. Ще в 1945 році було там біля 650 церков. Сьогодні, їх є заледве 300. Нищення греко-католицьких церков було частиною, закроєної на широку скалю акції , викорінення дощенту українського народу, яку проваджено в Польщі в роках 1944—1947. В рамках цієї акції, переселено до СССР коло 650,000 українців, а біля 150,000, розпорошено по районах т. зв. Відзисканих Земель. У південносхідній Польщі, залишилися сотні покинутих сіл. Майже в кожному з них була церква. В роках 1947—1956 проваджено плянову акцію руйнування тих сіл. У тому періоді, на терені колишнього ряшівського воєвідства, розібрано біля 300 церков — одночасно руйнуючи їх вивінування. Після 1956 року, на цьому терені знищено коло 50 церков. Ті, які оціліли досьогодні, в більшості позбавлені давньої краси. Бож ікони і літургійне вивінування розкрадено або знищено. Невелика частина потрапила до музеїв.

Крицінський подає статистику церков деканатів: белигородського, ціснянського, лютовиського й фраґменти турчанського і жукотинського, тобто Бескидів, які знаходяться під Польщею. Перед війною, на цьому терені було 98 церков і каплиць. До 1990 року збереглося їх тільки 20, а 9 знаходиться в руїні.

На підставі шематизмів — ,,всього греко-католицького клеру з'єднаних епархій Перемиської, Самбірської і Сяноцької з 1890, 1918 і 1939—39 рр." — автор подає список парафій усіх деканатів, прізвища парохів, дати їхнього народження і число парафіян.

Під кожною світлиною, чи рисунком знищеної церкви, він подає дату її будови. Він згадує, що церкви з 1753 і 1771 років розібрано. В селі Хміль, на церковному цвинтарі, знаходимо нагробну плиту з церковно-слов'янським написом з 1641 року, і п'ять гробів з XIX і XX сторіч.

Як відбувалося нищення церков? Крицінський каже, що церкви палили, розбирали, нищили, вживали їх на склади і маґазини, висаджували в повітря, наприклад, муровану церкву збудовану у 1928 році у Ветлині. Військо охорони прикордоння висадило її в повітря у 1950 році, а деякі церкви перемінено на римо-католицькі костьоли. Ряд ікон та іконостасів із цих церков зберігається у ,,музеях", чи ,,складах" у Ланцуті і Сяноці.

Ось яку долю стрінула наша Церква в римо-католицькій державі у XX ,,цивілізованому" сторіччі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про ставку на молодь

Якось так тепер складаються події, що важко нам — українцям — найти рівновагу, спокій, та якесь духовне вирівняння, яке б дозволило сприймати все зі стоїцизмом та глядіти у ясне майбутнє.

Раз-у-раз гарячі дискусії на тему того, що переживає наша молода віком держава, на ці, чи інші слова, на нетактовність чи непотрібне схвилювання різних ,,провідників народу", викликають дальші непорозуміння і взаємну ворожнечу, дарма, що всі разом деклямують і пишуть про єдність.

Тому шукаємо ще більше, як досі, за джерелом надії, за якимись живими доказами, що майбутнє може принести зміну на краще, за виправданнями, що шлях до втримання незалежности ніколи не може бути легкий.

А така надія є — ось тут близько і якже наглядно — треба лиш її придивитися, послухати уважно і переконатися про її можливість. Бо ніхто інший, а якраз наша теперішня молодь є цією надією і це всюди, де б вона не була чи тут в діяспорі, чи там в Україні. Розуміється, не треба цієї надії узагальнювати, бо серед молодих людей, які духовно розвиваються і шукають собі доріг, завжди є також різні елементи, і вони як і інші підпадають під не властиві впливи, що в сьогоднішньому світовому перемішанні рас, звичаїв і налогів усюди тепер однакові. Але, коли віддiлимо зерно від полови — з радістю — находимо стільки надійного у нашої молоді, що можемо спокійніше переживати тепер різні розчарування, що їх приносять події та люди.

Хто був або принаймні відвідав недавню Пластову Зустріч і мав нагоду прислухатись чи говорити із студентами середніх чи вищих шкіл — цей мусів завважити цю зміну у способі думання тих, які незабаром допомагатимуть українській державі як повновартні, професійні одиниці. Для них Україна вже ніяк не абстрактне поняття і велика кількість із тих пластунів її відвідала або зустрілася із її мешканцями тут на американській землі. Почуття відповідальности, відчуття сьогоднішніх потреб, якийсь часом аж надто поважний підхід до проблем сьогоднішньої України — все це створює надію.

Таку саму надію дають нам розмови із виміннними студентами середніх шкіл та університетів, що приїжджають та перебувають якийсь час на американському терені завдяки, різним українським організаціям в діяспорі. Ці молоді люди, які повертаються з України, дуже вірно та аналітично представляють нам ситуацію, що заіснувала тепер та говорять про знання життя і науки, яке вони здобули навіть за доволі короткий час перебування в Америці. Зі соромом вони висловлюються про своїх однолітків, які не знаючи обставин, набирають ціх молоді із Заходу, не хочуть працювати, і не розуміють, що їм треба вчитися, вчитися і набирати досвіду, щоб вести свою батьківщину до кращого. Коли у вас щастя провести декілька розмов із молодими людьми різних частин України, то справді радіє серце. Значить, найвищий час нам всім прийняти, як самозрозуміле, ,,ставку на молодь". Якщо ця молодь буде правильно думати і поступати, а ми її в тому допоможемо — все буде добре. Тільки час вже залишати нам із старшого покоління наші давні ворожнечі, давні настанови до політики і провідництва і підготовляти повним темпом зміну. Недавно один із відомих громадських діячів середнього покоління, обмінюючись враженнями із перебування в Україні, ствердив, що треба б усіх ,,вище 21 років звільнити з посад"? Напевно ця крайність подиктована емоцією, яку ніхто не візьме поважно до уваги. Але, здається, що тепер треба не емоційно, а реально надіятися і ставити на нашу молодь.

О-КА

Петро Кононенко,
професор, директор
Інституту українознавства

МІРА ГІДНОСТІ, ДУХОВНОСТІ, КУЛЬТУРИ

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

II

Логічно, що досі в лоні сконструйованої ,,нової історичної спільності людей — радянського народу" не стихають соціальні, національні, конфесійні конфлікти; як раніше на класи — нині людей поділено на ,,російськомовне" та інше населення, а російські урядовці заявляють, що навіть силою зброї відстоюватимуть інтереси росіян у інших державах. Не говориться лише: тільки в Осетії, Молдові, Україні, Прибалтиці чи й у Німеччині, Франції, США? У цьому річищі мільйонам підсовують фальшиву тезу-дилему: права особи — чи нації? (а звідси: наш орієнтир на національні чи загальнолюдські цінності?), лицемірно ,,забуваючи", що немає дітей без батьків, нації — без сім'ї, вселюдства — без націй. Є ціле і його частини. Не може бути повноправною особистість у безправній нації; немає вселюдської культури без культури націй, як неможливий і розквіт людей, націй, культур без справді демократичної, правової держави.

Нагадаю: на Олімпійських іграх у Барселоні нігірієць Агассі після перемоги на стометрівці підбіг до співвітчизників, узяв у них національний прапор і з ним зробив коло пошани. Це почуття національно-державної гідності високо оцінили і господарі, іспанці, і гості. Зате, коли майбутню олімпійську чемпіонку з України запитали, як вона — представниця молодої держави — почувається в ,,команді СНД", Тетяна відповіла: ,,А яке значення має держава? був би спорт..."

Отже: були б шматок хліба і ковбаси (,,як за Брежнєва"), то людська, національно-державна, духовна самосвідомість можуть корчуватися до пня. **На жаль, маємо сотні** тисяч байдужих до тисячолітніх традицій; є ті, кому мораль, етика, гідність — як злодієві світло. Є й сьогодні навіть ті, що не усвідомлюють цього, але ,,бажають" бути рабами. Тому й відстоюють аморфність сусвіла: ,,А яке значення має держави. Вони є жертвами минулого.

Але ж творці проекту Конституції — державні мужі, котрі клянуться, що хочуть створити Закон, який би сприяв розбудові нової України: як демократичної, суверенної, вільної серед вільних і рівної серед рівних, а також — унітарної держави. А коли хочуть, то чому в основу нової Конституції закладають старі принципи?

Визнання всіх сущих в Україні частинами українського народу не означає уніфікації чи надання пріоритетів тільки українцям. Навпаки! Воно означає визнання як рівності, так і, наголосимо, обов'язків усіх у нового типу державі, у тому числі, зрозуміло, й українців. Але не тільки їх. Бо й до останнього часу не хтось, а українці були паріями ,,на нашій, — як писав Шевченко — не своїй землі": у попередніх, Конституціях українці не визнавалися навіть власниками своєї території. Були лише наймитами. На їхній історичній Вітчизні вони не мали своїх законів, національної освіти, культури, їхньою державною була визнана...чужа мова. Від них було відчужено не тільки історію, а й власне ім'я.

Зауважимо: немало росіян і в Україні почуває себе представниками Росії; для них Україна — лише місце проживання та задоволення своїх потреб — і матеріяльних, і культурних. І для них тут створені (і мають існувати!) всі умови для розвитку. Але чи багато з них усвідомили, що бути громадянами України — це бути її дітьми, незрадливими патріотами; не місіонерами іншої нації і культури, а творцями спільних духовних надбань? І, до всього, людьми, які бачать: українці в Росії — лише частина населення, свідомо піддана асиміляції, адже в Росії проживає до 10 мільйонів українців, однак немає жодного — державного, освітнього, наукового, культурно-естетичного українознавчого центру. І це за умов, наголосимо, коли укладено угоду між Росією і Україною як суверенними, рівноправними державами і коли навіть демократи сусідньої держави пафосно, урочисто, як у церкві, виступають за права людини загалом й ,,російськомовного населення" зокрема. І вони проти цього не протестують...

Не маємо брати фарисейство за приклад! Але не маємо права й на реанімацію старих — антиукраїнських — основ та законодавчих актів.

Не маємо, бо все те зумовлює далекосяжні наслідки.

У проекті Конституції це виявляється навіть у розділах, пов'язаних з проблемами соціально-економічної, національної, правової, загальнокультурної політики (чи, точніше, стратегії). Оскільки то — сфери спеціального аналізу, заакцентуємо лише окремі моменти.

Перший стосується структур держави й суспільства, їх прав і принципів взаємовідносин.

У проекті Конституції постійно говориться про права й обов'язки держави. Але: раніше ми знали поняття держави, яке давали апологент СРСР; що вкладають в поняття держава автори проекту? Якщо цілісність суспільства й органів управління — то це один підхід; якщо й тепер їх трактується як дві протилежності: суспільство — це люди, нації, культури, а держава — лише органи управління (примусу), то інший. І тоді: коли в основу кладеться ідеал єдності, то мають творитися одні закони й визначатися механізми їх реалізації, а коли диференції, то — інші. В поданому проекті бачимо спробу синтезувати обидва підходи, але — безуспішно, бо вони принципово різні. Один з доказів — розв'язання проблем: держава і народ, державні й народні структури влади, їхні права й обов'язки. Бо коли в ст. 4 декларується: ,,Держава визнає, підтримує місцеве і регіональне самоврядування, не втручається у його сферу", — то далі низкою статей утверджується право саме адміністративно-державних управлінь вершити справи виключно з позицій держави. Виникає низка запитань. Уже згадуване: що ж воно є ота ,,держава"? А водночас: хто ж буде насправді, суб'єктом і сувереном влади: ,,народ" і обрані ним органи, чи держава й призначені нею структури управління? А в цьому зв'язку: будуємо нового типу чи реанімуємо стару систему? Цей проект мислиться як Конституція перехідного етапу чи — на перспективу? Тоді що ми хочемо створити? А також: чи й справді можлива реальність, коли держава ,,не втручатиметься" в сферу місцевого й регіонального самоврядування? А коли так і коли це можливо, то... навіщо потрібна держава?

Продовження буде.

ТИСЯЧІ ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЗАКРИТТІ ЮМПЗ-92

(Закінчення зі стор. 1)

В суботу, 22-го серпня, після раннього т.зв. „лисячого бігу" для учасників ЮМПЗ — юнаків і юначок, що його перевів курінь старших пластунів „Ордену Хрестоносців", усі присутні на ЮМПЗ-92 мали нагоду взяти участь у радісному „карнавалі", що відбувався в часі пополудня при прегарній, врешті, бездощовій погоді. В тому часі перебувала на ЮМПЗ-92, делеґація польського гарцерства (як гості), в своїх одностроях, яка приглядалася з цікавістю усім зайняттям, маючи опіку окремої групи пластунок і пластунів. Польські гарцери відвідали також виставки, розміщені у великому шатрі недалеко католицької каплички. Виставка у знімках, альбомах та інших матеріялах була підготована пл. сен. Софією Геврик і пл. сен. Оксаною Бачинською, з допомогою куреня УПС „Ті, що греблі рвуть". Окремо підготовила незвичайно цікаву виставку з архівів Начального Пластуна сл. п. Юрія Старосольського, його сестра пл. сен. Уляна Старосольська.

В часі останніх днів зустрічі окрема редакційна колеґія під проводом ст. пл. Адріяна Геврика випустила на „Вовчій Тропі" чотири числа чепурної, повної цікавих знімків із першого етапу ЮМПЗ однаднівки, а крім історичної виставки відбулася виставка знімок з усіх таборів першого етапу, яку підготовили ст. пл. Андрій і Христина Ганкевичі.

О год. 5-ій по полудні всі учасники ЮМПЗ-92 зібралися на великій площі, щоб привітати наших Владик, які прибули на зустріч. Це був Митрополит УКЦ Стефан Сулик, Єпископ Стемфордський Василь Лостен, капелян Пласту в ЗСА о. крилошанин Богдан Смик і парох УПЦ в Гадсоні о. Іван Куліш. Владик привітали, як годиться, хлібом і сіллю молоденькі учасники зустрічі і пластовий провід, зокрема комендант ЮМПЗ пл. сен. Борис Павлюк.

Усе пластунство уставилося на великій площі, а духовенство біля каплиці, де о. І. Куліш відчитав звернення до пластунів опікуна і головного капеляна Пласту УАПЦ Київського Патріярха Мстислава І.

В часі Служби Божої, що її відслужили Владики в асисті трьох священиків і хору питомців та дияконів, більшість пластової молоді приступила до Св. Причастя, а Митрополит УКЦ в ЗСА Стефан Сулик виголосив до вірних відповідну проповідь. На кінець подяку зложив комендант ЮМПЗ пл. сен. Б. Павлюк, а всі пластуни відспівали Достойним гостям „Многолітствіє".

Рівночасно у прегарно прикрашеній полевій каплиці урочистий Молебень для вірних УАПЦ відправив о. І.Куліш, який з теплим словом звернувся до присутніх, серед яких були також члени пластового проводу, передаючи своє благословення всій великій пластовій родині.

Увечорі, коли Достойні гості залишили Пластову Оселю, поспішаючи до інших обов'язків, зв'язаних із першою річницею незалежности України, відбулася велика святочна ювілейна ватра, підготована і проведена Ватагою „Бурлаків" під проводом пл. сен. Андрія Галяревича. Ватру підпалили смолоскипами представники пластової молоді Австралії, Канади, ЗСА, України, Польщі, Бразилії, Чехо-Словаччини, Німеччини і Великобританії, що були учасниками Зустрічі. Саме до пластової молоді з коротким словом звернулася голова Крайової Пластової Старшини в ЗСА пл. сен. Ольга Кузьмович, яка пригадала, що очі всіх пластунів звернені тепер на схід — на Україну та на її майбутнє. Вона передала молодій пластунці з Тернополя Оксані Куриш вуглик із попередньої ЮМПЗ, щоб кинути його у ватру, та закликала, щоб як доказ нерозривного ланцюга пластової праці, представники проводу Пласту в Україні взяли вугілля із палаючої ватри на Україну, де має вліті 1993 року зустріччю завершитися святкування 80-річчя Українського Пласту. Зі словом привітання від Спілки Української Молоді Америки виступив Роман Мигаль.

У програмі святочної ватри були підготовані раніше точки, виведені групами чи поодинокими пластунами, які в загальному мали більше характер концерту як спонтанних молодечих виступів, що їх ми звикли обсервувати на пластових ватрах. Точки були відтак оцінені окремою комісією, яка признала перше місце збірному виступові пластунів з Канади, що вони мали підготовлений на святкування 100-річчя поселення українців в Канаді.

У вечірніх годинах суботи прибули з відвідинами російські скавти з Олбані, і вони були також гостями на святочній ватрі.

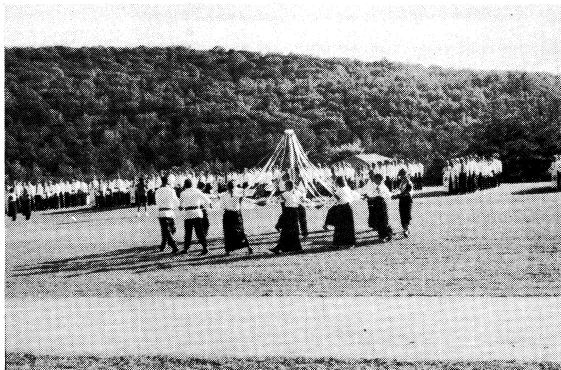
У святкових днях ЮМПЗ взяли участь представники різних громадських організацій, що отримали завчасу запрошення. Їхня кількість в порівнянні з попередніми ЮМПЗ, була мала, з уваги на рівночасні багатолюдні поїздки в Україну на пляновані там святкування. Український Народний Союз репрезентував адвокат Нестор Олесницький, заступник головного предсідника, з дружиною. При цій нагоді він зложив дар від УНС у сумі 1,000 дол. Адвокат Мирослав Смородський відвідав пластунів як голова Товариства Адвокатів в ЗСА, Союз Українок Америки представляла Лідія Білоус, Наукове Товариство Шевченка маґ. Володимир Рак, Братство Першої Дивізії УНА Орест Слупчинський, радіо „Свободу" Марта Зєлик, „Український Тижневик" ред. Рома Сохан-Гадзевич. Завітали також на Зустріч представники місцевої преси, які дістали відповідні пресові інформації англійською мовою. Усіми гостями займалася окрема комісія під проводом пл. сен. Ірини Куровицької. Наспів також ряд письмових привітань.

Перебіг ЮМПЗ був фільмований видавництвом „Пролог". В суботу, 22-го серпня, на Зустрічі діяла місцева пошта, що давала спеціяльну печатку на святочних копертах із відзнакою ЮМПЗ, що їх підготовив пл. сен. Юрій Данилів.

В неділю, 23-го серпня відбулося закриття новацького табору, а відтак в полудневих годинах святочне закриття для усіх учасників ЮМПЗ-92, на якому після відчитання наказу відбулася роздача нагород з усіх змагань, які проведено другого тижня, а також із загального точкування, в якому перше місце ЮМПЗ-92 здобули юнаки із 3-го куреня ім. гетьм. Івана Мазепи в Ню Йорку, друге — 14-ій мішаний курінь із Ст. Кетрінс в Канаді, а третє 31-ий курінь УПЮ-ів із Пассейку. В кінці проведено ще на закритті святочне іменування семеро юнаків гетьманськими скобами та вірлицями, найвищим пластовим ступенем, який надав голова ГПРади пл. сен. Любомир Романків, в тому числі трьох юнаків із 3-го куреня в Ню Йорку та четверо — з терену Канади. Іменування відбулося при співучасті батьків іменованих, їхніх виховників та присутніх на ЮМПЗ-92 пластунів із цим ступенем. Голова ГПБ пл. сен. Орест Гаврилюк і голова ГПР пл. сен. Л. Романків проголосили також надання орденів св. Юрія в сріблі та золоті та ордену Вічного Вогню в сріблі та золоті пластунам-сеніорам із терену Австралії і Канади.

Приємною несподіванкою після тих довгих церемоній було коротке радісне відзначення перших „уродин" української держави увезенням на площу збірок величезного торта, прибраного синьо-жовтими бальонами і сотнями малих „тортиків" також у синьо-жовтих кольорах, попереду якого ішли представники юнацтва у народних строях, упівському та історичних пластових одностроях. Дефілядою усіх пластових уладів закінчено святочно ЮМПЗ-92.

Учасники зустрічі роз'їхалися щасливо додому, хоча втомлені останніми днями спільних святкувань. Але як добре було бачити довкруги стільки усміхнених облич, які голосно та радісно прощалися, і ще раз почути спів улюбленої пісні цієї зустрічі „Україно, Україно".

Юнацтво виводить привіт з рушниками

Дефіляда юнацтва із табору учасників

Група новачок після закриття ЮМПЗ

Вручають нагороди представникам першунів-куренів

Капелян УКЦ о. крилошанин Богдан Смик в часі Служби Божої на Свято Спаса

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

ставників вільних профспілок закликала розпочати безстроковий страйк з 2-го вересня.

Урядова комісія у зв'язку з цим заявила, що такі дії суперечать законові про порядок вирішення трудових конфліктів. Про це ж заявила пресова служба Кабінету Міністрів України, зауваживши, що згідно з законом, припинення праці, як засіб вирішення колективного трудового спору, не допускається, зокрема, на підприємствах і в організаціях залізничного транспорту і цивільної авіяції. Керуючись цим законом, міністерство транспорту України скерувало скаргу до Верховного суду України з клопотанням про визнання страйку незаконним, з усіма наслідками, що витікають з цього.

Штаб Консультативної ради Вільних профспілок повідомив, що Уряд намагається придушити страйк за допомогою репресій. На станції Носівка водій поїзда ч. 73 Тимошенко змушений був вести потяг під загрозою зброї. На станції Малин заарештували локомотивну бригаду. На станції Конотоп заарештували водія-залізничника Крамаря. На станції Бахмач була спроба провокації — хотіли підпалити локомотив.

Лідери страйкарів схиляються до думки, що їхні економічні вимоги, можливо, успіху не матимуть, однак вони сподіваються на задоволення своїх політичних вимог, зокрема — резиґнації уряду Фокіна.

З Луганського повідомляють, що не зважаючи на телеграми президента Української авіяції і директора авіяліній України, місцеве летовище не працює. Страйкують також деякі шахти.

Коли число газети вже було набране, з України надійшла вістка, що демократичні сили страйкарів не підтримали і страйк припинено.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ останніми днями вирішив використати свій авторитет у міжнародній політиці, щоби допомогти у скрутному положенні американським фармерам і робітникам збройної індустрії, а при цьому і своїй власній кандидатурі у передвиборчій кампанії. Перебуваючи у Тексасі у виробництві Дженерал Дайнемікс у Форт Ворт, він повідомив, що дав згоду на продаж 150 військових літаків марки Ф-16 Тайванові. Досі американська закордонна політика через сильні протести Китаю завжди відмовлялася продати Тайванові потрібні літаки. Аналітики твердять, що ця зміна прийшла з конечности, бо в основному це не тільки заробіток для ЗСА, але в першу чергу можливість затримати при праці поважну кількість робітників у таких стейтах, як Тексас, Каліфорнія, Індіяна та Коннектикут. А будучи у Південній Дакоті він приобіцяв один біл. дол. допомоги фармерам у продажі зерна та 755 міл. дол. допомоги тим фармерам, які потерпіли через гураґан „Ендрю"та весняні виливи.

Окружні Комітети Відділів УНСоюзу
НЮ ЙОРК - ДЖЕРЗІ СИТІ - НЮАРК
ПАССЕЙК - ПЕРТ АМБОЙ

повідомляють, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

вимінених округ відбудуться спільно
в неділю, 20-го вересня 1992 року
о год. 12:30 - 5:00 по пол.

UNA, 30 Montgomery St., 3rd Floor, Jersey City, N.J.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружних Комітетів, відділові урядовці, організатори та делеґати 32-ої Конвенції.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1992 році
3. Слово ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС
4. Перегляд забезпеченевих продуктів УНС та підходу до продажі забезпечення
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

У нарадах візьмуть участь:

Члени
Головного Екзекутивного Комітету
та Головні Радні

За УПРАВИ ОКРУГ:

Ню Йорк — д-р Василь Лучків .... (914) 634-9353
Джерзі Сіті — Володимир Білик .... (201) 795-0628
Нюарк — Роман Пиндус .... (201) 375-0668
Пассейк — Іван Хомко .... (201) 472-0989
Перт Амбой — Михайло Захарко ------------ (908) 725-8062

Для всіх присутніх на нарадах подаватиметься полуденок. УЧАСТЬ У НАРАДАХ прошу зголосити Голові вашої Округи **перед 14-им вересня.**

У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
дорогого
МУЖА, ТАТА і ДІДУСЯ

св. п.

Івана Теребецького

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

у церкві св. Духа в Бруклині, Н. Й.
173 North 5th Street
в понеділок, 21-го вересня 1992 р.
о год. 8:30 ранку

Просить родина про молитву:

дружина — АНАСТАЗІЯ
син — ПЕТРО
син — МИХАЙЛО з родиною

ПОДЯКА

З глибоким жалем повідомляємо рідню, приятелів і знайомих, що в понеділок, 15-го червня 1992 р. відійшов у вічність на 79-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

АНДРІЙ МАТВІЇШИН

народжений 1-го лютого 1913 р. у Висоцьку, пов. Броди, Україна.

Похорони відбулися в четвер, 18-го червня 1992 р. з похоронного заведення Музики до катедри св. о. Миколая, а звідти на парафіяльний цвинтар.

Цією дорогою бажаємо скласти подяку всім, що у час нашого смутку, прийшли нам з допомогою і розрадою, щоб зменшити біль по втраті Андрія.

В першій мірі дякуємо Преосвященному Владиці Іннокентієві Лотоцькому, ЧСВВ за відслуження Парастасу в похоронній каплиці, відправлення Святої Літургії і похоронних відправ у катедрі св. о. Миколая і за слова потіхи і розради.

Сердечно дякуємо о. Андрієві Шаґалі, ЧСВВ за проведення молитви при умираючому та уділення йому св. Тайни Маслосвяття, як рівнож за зворушливі прощальні слова в катедрі.

Висловлюємо подяку парохові катедри о. крилошанинові Володимирові Климчукові, о. Андрієві Шаґалі, ЧСВВ, о. Евгенові Поповичеві, о. Маріянові Івахові й о. Миронові Панчукові за співслужіння під час обрядів Парастасу і Похорону та за вияви співчуття.

За спів, щиро дякуємо о. дияконові Михайлові Городиському і Андрієві Козякові, як рівнож Молодечому хорові при катедрі св. о. Миколая, який під керівництвом Соні Печенюк співав під час відправ у похоронному заведенні і катедрі.

Щиро дякуємо всім, що несли домовину на місце вічного спочинку і тим, що зложили квіти на свіжу могилу покійного.

Висловлюємо найсердечнішу подяку всім друзям і приятелям за участь у похоронних відправах, за щирі вислови співчуття, молитви і пожертви на Святі Літургії та за щедрі датки в пам'ять покійного на добродійні цілі.

Згідно з призначенням жертводавців датки були розділені слідуючо:

на Служби Божі	$ 605
на семінаристів у Львові	1000
на сироти в Україні	100
на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля	300
на Будівельний Фонд Катедри св. о. Миколая	300
на потреби епархії св. о. Миколая	300
Разом	$2,605

Щире всім спасибі!

Залишені в смутку:

дружина — ПЕЛАГІЯ
сини —
ІГОР з дружиною ОЛЕНКОЮ
ЮРІЙ з дружиною ЛІДОЮ
ІВАН, РОМАН
внуки — АНДРЕЯ, МАРТА, ПАВЛУСЬ
сестра — ЕВГЕНІЯ з родиною в Україні
свати —
МАРІЯ СЕМЯНЧУК
ЮЛІЯ і ТЕОДОР ТАКОЙ з батьком ПЕТРОМ
та ближча і дальша родина в ЗСА і в Україні

З глибоким болем ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього 11-го червня 1992 р. відійшов у вічність

наш дорогий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і ВУЙКО

бл. п.

МИХАЙЛО ОСТАШ

народжений 10-го січня 1924 р. село Стриганці, Івано-Франківськ, Україна.

У глибокому смутку і журбі:

дружина — ТЕКЛЯ
син — ОРЕСТ
внучка — САСЯ
ближча і дальша родина в Україні

Республіканці...

(Закінчення зі стор. 1)

рення протягом першого місяця праці шостої сесії Верховної Ради уряду реформаторів; підготувати зміни та доповнення до проєкту Конституції України та проєкт закону про вибори на багатопартійній основі. Разом з тим, УРП підтримує ідею збору підписів для проведення референдуму про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України".

В ЧЕТВЕР, 3-ГО ВЕРЕСНЯ, вашінґтонські переговори між арабами і ізраїльтянами припинилися з причини ряду американських і мусулманських свят і відновляться через десять днів.

ІРАН ЗАПРОПОНУВАВ ТАДЖИКІСТАНОВІ 300,000 тонн нафти, щоб допомогти цій колишній совєтській республіці подолати паливну кризу. В ці дні цілком паралізовано транспортову систему в Душанбе, таджицькій столиці. У зв'язку з іранською допомогою спостерігачі відзначають, що за останній рік Тегран дуже зміцнив економічні стосунки з персомовним Таджикістаном і цим забезпечив свій політичний вплив в реґіоні.

„Поет, живцем похований"

Близько десяти років тому під таким заголовком в українській пресі появився репортаж про поета Петра Карпенка-Криницю. А похований він 25 років тому в каліфорнійській психіатричній лікарні міста Імола. Лірична душа поета шукала простору ще з юних літ, а за часів німецької окупації вона поринає в національно-визвольну боротьбу українського підпілля. Рідний Чернігів бачить його перший цикл поезій „Гримлять дороги" ще в 1942 році. Та поруч з літературним розвивається його і журналістичний талант. Він співпрацює в багатьох пресових органах, зокрема в щоденнику „Краківські Вісті". Трохи пізніше бачимо його співробітником газети „Українська трибуна" в Мюнхені, редактором журналу „Авангард". Надхненні свіжими споминами недавнього минулого виходять його книжки „Полум'яна земля", „Підняті вітрила", „Солдати мого леґіону".

Та скоро життєві дороги поета засновуються чорними хмарами. Його тонка лірична душа зударилась з еміґраційною дійсністю — і поет заломлюється, не змігши знайти підтримки на чужині. Заломлюється, але не здається, бореться й шукає нових доріг. З приїздом до Америки ми бачимо його в пошуках за заробітком, бачимо його чорноробом на підприємствах Ню Йорку, в різницях Чикаґо, на автозаводах Дітройту і фабриках Лос-Анджелесу, в бруклінських доках і на плантаціях Каліфорнії. За зароблені гроші студіює, здобувши науковий ступінь з бібліотекарства в Оттавському університеті, два роки студіює в Нюйоркському інституті російсько-слов'янських проблем, якого вже не закінчує. Така різноманітність в його пізнішому житті диктується внутрішньою боротьбою в сприйманні навколишнього світу, коли надщерблена душа ще більше заломлюється, і життя переходить в трагізм. Розвиток його настрою в цей період відзеркалюється в дальших його книжках: „Поеми", „Повернення друга", а особливо „Індіянські баляди".

Я тільки, на жаль, поет...
Як Ти, бездомний...
В кишенях моїх дипломи
університетські
і вірші й увесь наш світ,
лиш грошей бігма... Я б
дав тобі
і цілого доляра,
коли б (чорноробом,
звичайно) відваживсь
найняти мене плантатор,
дрібний бізнесмен,
а чи фабрикат".

Так було 25 років тому. Від того часу і по сьогодні поет перебуває в психіятричному шпиталі. Не всі знають, що психічні муки є тяжчі, ніж фізичні. Кожний день — то безконечний чорний лябіринт, з якого немає виходу. Кількакратно поет намагається пов'язатись з навколишнім світом, та його психічний стан завжди стояв на перешкоді. Психічно-хвору людину тяжко розуміти, а особливо людину, яка 25 років прожила в оточенні психічно-хворих людей. Тут уява сплуталась з реальністю в якусь невиразну масу.

П. Карпенко-Криниця

Оце я дістав від нього розпачливого листа, в якому він ще раз звертається до нас і просить нашої допомоги. Звичайно, його здоров'я і колишні пориви вже розбиті і затуплені. Та й вік поета вже похилий (22-го грудня йому мине 75 років). А просить він не багато. Він тільки просить, щоб українство його не забувало, що він хоче бути ще потрібним, і щоб хтось з українських лікарів потелефонував директорові його шпиталю і поцікавився його долею. Телефон до директора шпиталю такий: Sidney F. Herndon, (707) 253-5000. А адреса шпиталю: Peter Horban NARA State Hospital, Ward-16 Imola, CA 94558 Tel.: (707) 255-9870

Він тієї думки, що якщо поговорить лікар з директором шпиталю і пригадає йому, що в особі Петра Горбаня (це його справжнє прізвище) криється колись відомий поет і журналіст, що помимо його хвороби він лишається і далі в шанобливій пам'яті українства, то його прикре становище в шпиталі може поліпшитись. „Я одинокий і занехаєний, — пише Карпенко-Криниця. — Всю мою кореспонденцію уже не вручають мені, тримаючи мене замкненим, відірваним від всього світу". Він має ще блиск надії, що його ще можна вилікувати і вернути до активного життя.

Тепер черга за нами простягнути поетові руку. Звертаємося з проханням до Українського Лікарського Товариства, а то й окремих осіб — лікарів, відгукнутися на прохання поета, приділивши йому щиру увагу. При цьому було б важливо встановити його дійсний стан здоров'я. Це важливо з огляду на можливість інших видів допомоги. Ми не можемо залишити поета без відповіді. Він збагатив нашу літературу сімома книжками прекрасних поезій, і впродовж свого активного життя стояв в рядах борців за волю України.

Д-р Петро Шаєнко